

Guía Docente				
Datos Identificativos				2016/17
Asignatura (*)	Organización constitucional do Estado	Código	612G01009	
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Primeiro	Obrigatoria	6
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Dereito Público			
Coordinación	Portero Molina, Jose Antonio	Correo electrónico	j.a.portero@udc.es	
Profesorado	Aba Catoira, Ana Maria Portero Molina, Jose Antonio Ruiperez y Alamillo, Javier	Correo electrónico	ana.abac@udc.es j.a.portero@udc.es javier.ruiperez@udc.es	
Web				
Descrición xeral	<p>O estudo da materia "organización constitucional" ten o obxectivo de continuar facilitando ao futuro graduado en Dereito a formación necesaria para se desenvolver no ámbito xurídico da organización estatal. Coñecidos no primeiro cuatrimestre os contidos fundamentais da noción de Estado Constitucional, democrático, liberal e social de Dereito, a Constitución española de 1978 e a súa natureza, a súa función como fonte do Dereito así como a parte dogmática (dereitos fundamentais) da mesma, compre agora analizar a estrutura territorial do Estado español, estudando a forma de Estado ?politicamente descentralizado- que se organiza en tres instancias territoriais fundamentais: a organización política central, as Comunidades Autónomas e os entes locais, as relacións entre estas ?con especial referencia aos litixios constitucionais de defensa da autonomía de cada unha delas-, ofrecendo unha visión de conxunto da dinámica propia dos modelos descentralizados ou federais.</p> <p>Asemade, neste curso estudase o conxunto de órganos constitucionais que plasman a división horizontal de poderes establecida na Constitución española, isto é, as Cortes Xerais (Poder Legislativo), o Goberno da Nación e a Administración Pública (Poder Executivo) e os xulgados e Tribunais e o Consello Xeral do Poder Xudicial (Poder Xudicial) e o Tribunal Constitucional.</p>			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A1	Coñecemento das principais institucións xurídicas.
A2	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
A3	Percepción do carácter sistemático do ordenamento xurídico.
A5	Coñecemento dos principios e valores constitucionais.
A7	Coñecemento das estruturas xurídico-políticas de ámbito nacional e internacional.
A8	Coñecementos básicos de argumentación xurídica.
A9	Capacidade para o manexo de fontes xurídicas (legais, xurisprudenciais e doutrinais).
A10	Capacidade de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico.
A11	Capacidade de comprender e de redactar documentos xurídicos.
B2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
B3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
B7	Resolver problemas de forma efectiva, valorando a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.
B8	Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo, entendendo, tamén, a importancia da cultura emprendedora.
B10	Traballar de forma colaborativa.
B11	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.

B13	Capacidade para utilizar a rede informática (internet) na obtención de información e na comunicación de datos e, en xeral, capacidade para empregar as ferramentas básicas das TIC necesarias para o exercicio da súa profesión.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
	Coñecemento das estruturas xurídico-políticas de ámbito nacional e internacional	A1 A7	B8 B11 B2 B3
Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	A2 A5		
Coñecemento dos principios e valores constitucionais.	A5		
Percepción do carácter sistemático do ordenamento xurídico.	A3		
Coñecementos básicos de argumentación xurídica.	A8		
Capacidade de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico.	A10		
Capacidade de comprender e de redactar documentos xurídicos	A11		
Capacidade para o manexo de fontes xurídicas (legais, xurisprudenciais e doutriniais).	A9		
Resolver problemas de forma efectiva, valorando a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.		B7	
Traballar de forma colaborativa		B10	
Capacidade para utilizar a rede informática (internet) na obtención de información e na comunicación de datos e, en xeral, capacidade para empregar as ferramentas básicas das TIC necesarias para o exercicio da súa profesión.		B13	
Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.			C4

Contidos	
Temas	Subtemas

TEMA 1: A DIVISIÓN DE PODERES NUN ESTADO DE DEREITO.

1) Formulación e significado actual.

TEMA 2: A COROA.

1) A forma política do Estado: a monarquía parlamentaria. 2) A figura e posición do Rei como Xefe do Estado. Estatuto persoal: inviolabilidade e irresponsabilidade. 3) Importancia que outorga a Constitución española á institución monárquica. Legitimación da monarquía. 4) A sucesión na Coroa. A figura da Princesa herdeira. A Regencia. 5) As facultades e funcións do Rei. 6) O referendo dos actos do Rei.

TEMA 3: O PODER LEXISLATIVO. CORTES XERAIS I.

1) A orixe histórica do Parlamento e a súa organización: sistemas monocamerales e bicamerales. 2) O bicameralismo imperfecto. Sistemas electorais. A composición das Cámaras parlamentarias en España: Congreso dos Deputados e Senado.

TEMA 4: A PARTICIPACIÓN POLÍTICA E O ACCESO A CARGOS PÚBLICOS.

1) Introducción. 2) A participación política. 2a) Soberanía nacional e soberanía popular. 2b) A democracia representativa. 2c) Titular ou suxeito da participación representativa. 2d) Contido do dereito. 3) O dereito de sufraxio activo e pasivo. 4) O dereito de acceso a funcións e cargos públicos. 5) As formas de participación directa dos cidadáns. 5a) Iniciativa lexislativa popular. 5b) Referendo: concepto e tipos.

TEMA 5: Os PARTIDOS POLÍTICOS.

1) A constitucionalización dos partidos políticos. 2) Concepto e natureza dos partidos. 3) Funcións dos partidos políticos na Constitución. 4) A articulación xurídica dos partidos. A Lei de partidos (L.Ou. 6/2002, de 27 de xuño)

TEMA 6: O PODER LEXISLATIVO. CORTES XERAIS II.

1) A organización interna do Parlamento. 2) O estatuto xurídico dos parlamentarios. 2a) O mandato parlamentario. 2b) Incompatibilidades. 2c) Prerrogativas dos parlamentarios: inviolabilidade, inmunidade e foro especial.

TEMA 7: O PODER LEXISLATIVO. CORTES XERAIS III.

1) Funcións do Parlamento: 1a) A función representativa: o Parlamento como órgano de representación política. 1b) A función financeira e orzamentaria. 1c) A función de impulso e dirección política. 1d) A función de control: as relacións entre o Parlamento e o Goberno: a) Preguntas, interpelacións e comparecencias. b) Comisións parlamentarias de investigación. c) A cuestión de confianza. d) A moción de censura. e) A disolución das Cámaras. 2) Os órganos auxiliares do Parlamento: Tribunal de Contas e Defensor do Pobo.

TEMA 8: O PODER EXECUTIVO. O GOBERNO E A ADMINISTRACIÓN.

1) Composición do Goberno. 2) A Presidencia do Goberno e o procedemento de investidura. 3) As funcións do Goberno. 4) O estatuto xurídico dos membros do Goberno. 5) O Goberno e a Administración Pública: principios organizativos e de funcionamento.

TEMA 9: O PODER XUDICIAL I.

1) O significado constitucional da función xudicial. 2) Os principios organizativos e de funcionamento do Poder Xudicial. 3) A estrutura do Poder Xudicial e a posición constitucional do Tribunal Supremo. 4) O estatuto xurídico dos xuíces. 4a) A independencia e a inamovibilidade xudicial. 4b) Prohibicións e incompatibilidades.

TEMA 10: O PODER XUDICIAL II.

1) O Consello Xeral do Poder Xudicial. 1a) Composición, estrutura e funcionamento. 1b) Funcións. 2) A participación dos cidadáns na Administración de Xustiza: O Tribunal do Xurado. 3) O Ministerio Fiscal como órgano independente.

TEMA 11: A XURISDICIÓN CONSTITUCIONAL. O TRIBUNAL CONSTITUCIONAL ESPAÑOL I.

1) A xurisdición constitucional. Antecedentes históricos. 2) O Tribunal Constitucional español: Natureza. 3) Composición e organización do Tribunal Constitucional español.

TEMA 12: O TRIBUNAL CONSTITUCIONAL. FUNCÍONS (art. 161 CE).

1) O control de constitucionalidade das normas. 1a) Os modelos ou sistemas de control de constitucionalidade (americano-difuso vs. europeo-concentrado). 1b) O recurso

de inconstitucionalidade. 1c) A cuestión de inconstitucionalidade. 2) A garantía dos dereitos fundamentais e liberdades públicas (arts. 14-29 30.2 CE). 3) Os conflitos territoriais. 3a) Conflitos entre o Estado e as Comunidades Autónomas (positivos ou negativos). 3b) Conflitos das Comunidades autónomas entre si (positivos ou negativos). 3c) Conflitos en defensa da autonomía local. 4) Os conflitos entre órganos constitucionais do Estado. 5) O control preventivo dos tratados internacionais.

TEMA 13: A ORGANIZACIÓN TERRITORIAL DO ESTADO.

1) A indefinición do modelo de Estado: O Estado das Autonomías. 2) A autonomía de nacionalidades e rexións: O artigo 2 CE. 3) O proceso de formación das Comunidades Autónomas. O principio dispositivo como criterio constitucional para a distribución territorial do poder. 4) As Comunidades Autónomas: organización interna e competencias. A distribución de competencias entre o Estado e as Comunidades Autónomas. 5) Os entes territoriais. 6) Algunhas reflexións sobre as reformas estatutarias.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Actividades iniciais	A1 A2 A3 A5 A7 A8 A9 A10 A11 B7 B8 B10 B11 B13 B2 B3 C4 C6 C7	1	1	2
Sesión maxistral	A1 A2 A3 A5 A7 A8	19	38	57
Seminario	B7 B8 B10	11	22	33
Estudo de casos	B7 B8 B10 B2 B3	10	10	20
Análise de fontes documentais	A9 A10 A11	3	6	9
Discusión dirixida	A11 B7 B2 B3	3	3	6
Lecturas	A1 A2 A3 A5 A7	3	0	3
Proba obxectiva	B2 B3	1	0	1
Proba oral	B7 B8 B3	1	0	1
Traballos tutelados	A11 A9 B7 B3	7	7	14
Atención personalizada		4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Actividades iniciais	El primer día de clase, cada uno de los profesores responsables de los diferentes grupos procederá a explicar a sus alumnos/as la estructura de la guía docente personalizada, así como las materias concretas objeto de estudio, la distribución aproximada del cronograma y las fuentes documentales más útiles para seguir el curso académico.
Sesión maxistral	Las sesiones magistrales constituirán la base teórica que facilite los conocimientos esenciales al alumno sobre la materia
Seminario	Los seminarios son sesiones de trabajo con un perfil teórico-práctico especializadas en un tema concreto.
Estudo de casos	Estudio de casos prácticos, análisis de textos jurídicos o de jurisprudencia que los docentes planteen a los alumnos/as. Esta actividad podrá ser presencial o no presencial.
Análise de fontes documentais	Estudiar o comentar documentos jurídicos, documentos doctrinales o jurisprudencia del Tribunal Constitucional, Tribunal Europeo de Derechos Humanos, etc...
Discusión dirixida	Esta actividad será realizada de modo presencial y consistirá en la puesta en común de opiniones sobre una materia, o bien, en la resolución común de problemas actuales que estén directamente relacionados con el objeto de estudio
Lecturas	Lecturas en sesiones presenciales o no presenciales
Proba obxectiva	Examen final y, en su caso, examen parcial (si así lo establece el profesor encargado de ese grupo). Durante la primera semana lectiva del cuatrimestre, el profesor responsable del grupo también pondrá de manifiesto los mecanismos concretos de evaluación que serán empleados durante el cuatrimestre.
Proba oral	Posibilidad de prueba final o parcial oral (se establecerá por cada profesor)
Traballos tutelados	Los profesores de las diferentes materias integradas en el Módulo podrán sugerir el desarrollo de trabajos individuales o por grupos sobre un tema concreto. Dichos trabajos podrán influir positivamente, en su caso, en la evaluación global del cuatrimestre.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición

Estudo de casos Traballos tutelados	A atención personalizada ao estudante non estará vinculada a só unha metodoloxía, senón que será constante. Neste sentido, tanto o contido das clases teóricas, como o estudo persoal do alumno, coma calquera das actividades que integran o curso contarán coa posibilidade dunha tutorización por parte do docente, co fin de que o estudante poida formular as súas dúbidas e dificultades e que o docente poida axustar as súas metodoloxías ás especificidades da persoa concreta.
--	--

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	A1 A2 A3 A5 A7 A8	Sesión maxistral	0
Actividades iniciais	A1 A2 A3 A5 A7 A8 A9 A10 A11 B7 B8 B10 B11 B13 B2 B3 C4 C6 C7	Actividades iniciais	0
Seminario	B7 B8 B10	Seminario	0
Estudo de casos	B7 B8 B10 B2 B3	Estudo de casos	0
Análise de fontes documentais	A9 A10 A11	Lecturas / Estudio de Casos / Discusión dirixida / Traballos prácticos individuais o colectivos	20
Discusión dirixida	A11 B7 B2 B3	Discusión dirixida	0
Lecturas	A1 A2 A3 A5 A7	Lecturas	0
Proba obxectiva	B2 B3	Proba obxectiva: oral, escrita o tipo test	80
Proba oral	B7 B8 B3	Proba oral	0
Traballos tutelados	A11 A9 B7 B3	Traballos tutelados	0

Observacións avaliación

Fontes de información	
Bibliografía básica	José Antonio Portero Molina, Constitución y jurisprudencia constitucional, Tirant lo Blanch, Valencia, 2005. Balaguer Callejón, Francisco (Coordinador), Manual de Derecho Constitucional, Tecnos, Madrid, 2005. Volumen I y II. Alzaga Villaamil, Derecho Político Español según la Constitución de 1978 (2 vols), CERA, Madrid, 2007 y 2008
Bibliografía complementaria	<ul style="list-style-type: none"> · José Antonio Portero Molina, ¿Contribución al debate sobre la reforma del Senado?, Revista de Estudios Políticos, n.º 87 (1995), págs. 81-105. · Javier Ruipérez, La protección constitucional de la autonomía, Tecnos, Madrid, 1993. · Javier Ruipérez, Constitución y Autodeterminación, Tecnos, Madrid, 1995. · Javier Ruipérez, El constitucionalismo democrático en los tiempos de la globalización, UNAM, México, 2005. · Santiago Roura Gómez, Federalismo y Justicia Constitucional. El Tribunal Constitucional y las Comunidades Autónomas, Biblioteca Nueva, Madrid, 2003 · Santiago Roura y Javier Tajadura (Dir.), La reforma constitucional, Biblioteca Nueva, Madrid, 2005. · Sonia García Vázquez, La controvertida reforma de la Ley Orgánica del Tribunal Constitucional, Andavira, A Coruña, 2009. · Francisco Tomás y Valiente, El reparto competencial en la jurisprudencia del Tribunal Constitucional, Tecnos, Madrid, 1998. Recursos web: http://constitucion.rediris.es/PortadaDERECONS.html http://www.aecpa.es/ http://www.aelpa.org/ http://www.cepc.es/ http://www.constitution.org/ http://www.findlaw.com/cascode/supreme.html http://www.law.umkc.edu/faculty/projects/ftrials/conlaw/home.html http://www.law.upenn.edu/conlaw/ http://www.map.es http://www.congreso.es http://www.senado.es http://www.tribunalconstitucional.es

Recomendacións
Materias que se recomenda ter cursado previamente

Constitución e poder xudicial/612G01014
Dereito da Unión Europea/612G01021
Dereito Público Autonómico/612G01030

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Comunicación oral e escrita/612G01004

Materias que continúan o temario

Dereito Constitucional: Fontes e Dereitos/612G01003

Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías